KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 15 päivänä tammikuuta 2002,

valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 4447)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2002/821/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1 MENETTELY

(1) Saatuaan useita kanteluja, jotka koskivat Pollmeier-yhtymään kuuluville yhtiöille myönnettyjä valtiontukia, komissio pyysi vuonna 1999 Saksaa toimittamaan kaikki tarpeelliset tiedot, jotta se voisi tutkia, soveltuvatko toimenpiteet yhteismarkkinoille. Kyseessä olivat valtiontuet, jotka oli myönnetty Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle toisen sahan perustamiseksi Malchow'hun (Mecklenburg-Vorpommernin osavaltioon) ja Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle kolmannen sahan perustamiseksi Kässlitziin (Thüringenin osavaltioon). Saksan toimittamat tiedot olivat kuitenkin puutteellisia, minkä vuoksi komissio piti edelleen kyseenalaisena, ovatko toimenpiteet aiemmin hyväksyttyjen tukiohjelmien mukaisia.

(2) Komissio määräsi 17 päivänä huhtikuuta 2000 päivätyllä kirjeellä Saksan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun asetuksen (EY) N:o 659/1999 ([2]) 10 artiklan 3 kohdan ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-47/91 5 päivänä lokakuuta 1994 antaman tuomion ([3]) mukaisesti toimittamaan kaikki tarpeelliset tiedot, jotta komissio voisi arvioida, ovatko Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n ja Kässlitzissä toimivan Pollmeier GmbH & Co. KG:n hyväksi toteutetut tukitoimenpiteet komission aiemmin hyväksymien tukiohjelmien mukaisia.

(3) Saksa toimitti 22 päivänä toukokuuta 2000 päivätyllä (29 päivänä toukokuuta saapuneeksi kirjatulla) kirjeellä, jonka erikseen lähetetyt liitteet kirjattiin saapuneiksi 16 päivänä kesäkuuta 2000, sekä 9 päivänä elokuuta 2000 päivätyllä (11 päivänä elokuuta saapuneeksi kirjatulla) täydentävällä kirjeellä pyydetyt lisätiedot, joiden perusteella komissio päättää, voidaanko tuensaajia pitää pienten ja keskisuurten yritysten valtiontukia koskevissa yhteisön suuntaviivoissa ([4]) (jäljempänä 'yhteisön suuntaviivat') ja pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 3 päivänä huhtikuuta 1996 annetussa komission suosituksessa ([5]) (jäljempänä 'suositus') tarkoitettuina pk-yrityksinä ja voidaanko niille näin ollen myöntää bruttomäärältään 50 prosentin tuki-intensiteettiä vastaava enimmäistuki tukialueilla, joilla molemmat hankkeet on määrä toteuttaa.

(4) Komissio ilmoitti Saksalle 13 päivänä maaliskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee tätä tukea, ja esitti samalla asetuksen (EY) N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tietopyynnön.

(5) Saksa vastasi menettelyn aloittamiseen ja tietopyyntöön 15 päivänä toukokuuta 2001 päivätyllä kirjeellä.

(6) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([6]). Komissio kehotti samalla asianomaisia esittämään toimenpiteitä koskevat huomautuksensa.

([1]) EYVL C 166, 9.6.2001, s. 5.
([2]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([3]) Italia v. komissio, Kok. 1994, s. I-4635.
([4]) EYVL C 213, 23.7.1996, s. 4.
([5]) EYVL L 107, 30.4.1996, s. 4.
([6]) Vrt. alaviite 1.

(7) Huomautukset, jotka komissio sai asianomaisilta, toimitettiin edelleen Saksalle. Saksa otti kantaa esitettyihin huomautuksiin 30 päivänä elokuuta 2001 päivätyllä kirjeellä.

2 TUEN KUVAUS

2.1 Tuensaaja

2.1.1 *Pollmeier-yhtymän kehitys*

(8) Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH eli oikeushenkilö, jolle tuki myönnettiin, on Pollmeier-yhtymään kuuluva yhtiö. Ralf Pollmeierin 1980-luvun puolivälissä Rietbergissä (Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa) perustama Pollmeier-yhtymä toimittaa saksalaisille, eurooppalaisille ja aasialaisille huonekalumarkkinoille liimapuulevyjä, joita valmistetaan sen Saksassa ja Yhdysvalloissa sijaitsevissa tuotantolaitoksissa.

(9) Pollmeier-yhtymän ensimmäinen yhtiö oli vuonna 1987 Rietbergissä perustettu Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb, jonka toimialana oli saksalaisten liimapuulevyjen jatkojalostus huonekaluteollisuuden tarpeisiin. Pollmeier-yhtymän kehitys on 1990-luvun alusta lähtien ollut voimakasta. Ralf Pollmeier päätti vuonna 1994 perustaa Creuzburgiin (Thüringenin osavaltioon) kovapuutavaraa valmistavan sahan, jonka nimeksi tuli Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG, ja vuonna 1998 Malchow'hun (Mecklenburg-Vorpommernin osavaltioon) toisen tämäntyyppisen sahan, jonka nimeksi tuli Pollmeier GmbH.

(10) Vuonna 1999 Ralf Pollmeier päätti keskittää liiketoimintansa sahoihin ja vetäytyä puunjalostusteollisuuden tuotantoketjun loppupään liikkeenjohtotehtävistä. Heinäkuussa 1999 ensimmäinen Ralf Pollmeierin perustama yhtiö, Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb myi uudelle Pollmeier Leimholz GmbH:lle kaikki varat ja velat lukuun ottamatta kahden kovapuutavaraa valmistavan sahan osakkuuksia. Rietbergissä toimivan yrityksen nimi Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb muutettiin nimeksi Pollmeier Massivholz GmbH. Tämän yhtiön vastuulla ovat kaikki sahojen kannalta keskeiset tehtävät kuten keskitetty raakapuun osto, keskitetty myynti, henkilöstöhallinto ja laskentatoimi.

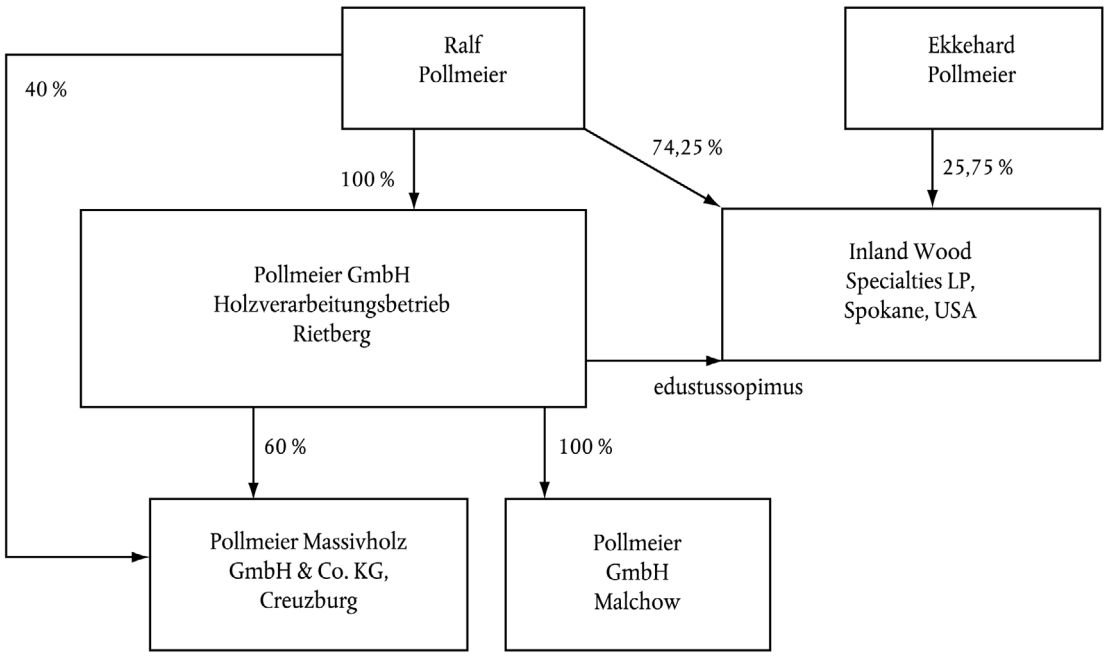
(11) Myös yksittäisten sahayhtiöiden oikeudellista rakennetta muutettiin. Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG:stä tuli Pollmeier Creuzburg GmbH & Co. KG ja Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n uudeksi nimeksi tuli Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG. Kässlitziin perustettiin uusi saha, jonka nimeksi tuli Pollmeier Kässlitz GmbH & Co. KG.

(12) Sijoitustoimintaa varten perustettiin uusi yhtiö, Pollmeier Support GmbH & Co. KG. Toinen uusi yhtiö oli Pollmeier Duisburg GmbH & Co. KG, joka ei toistaiseksi ole harjoittanut minkäänlaista liiketoimintaa. Kaikki nämä yhtiöt kuuluvat Pollmeier Massivholz GmbH:lle ja niitä hallinnoivat Pollmeier Massivholz GmbH:hon kuuluvat yritykset.

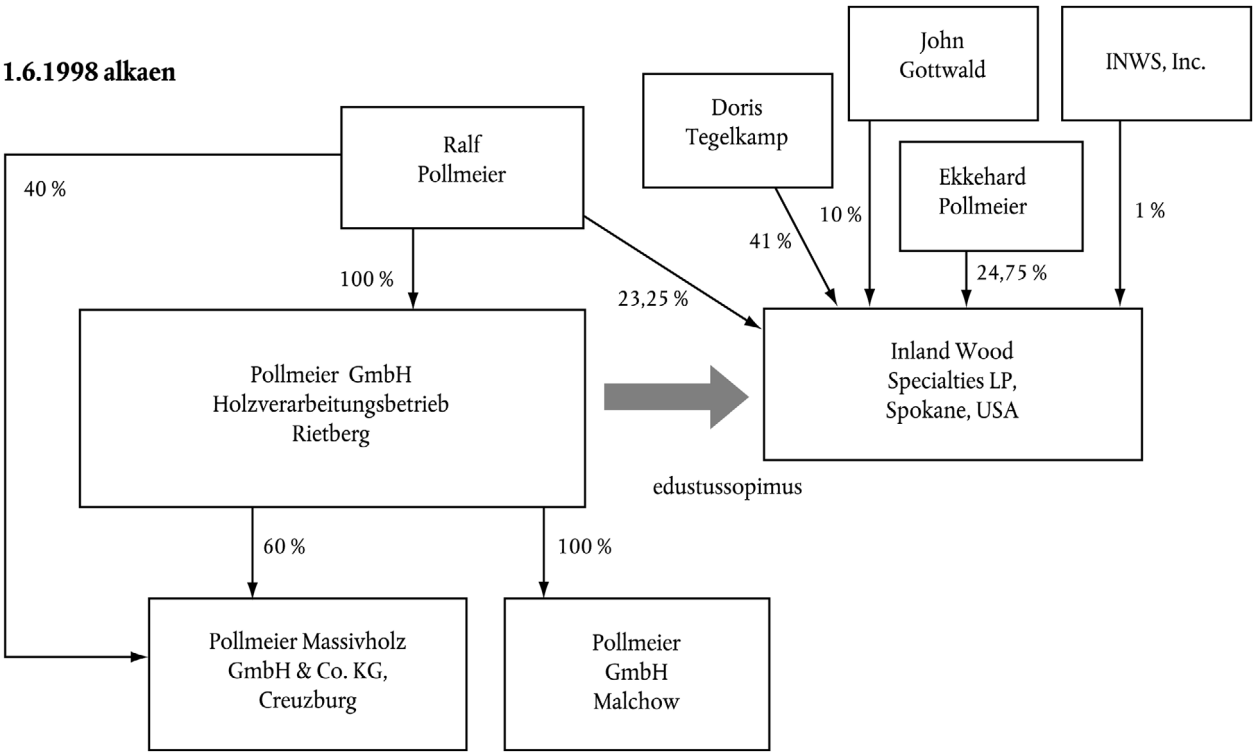
(13) Vuonna 2000 Pollmeier Support GmbH & Co. KG hankki itselleen erään konkurssin tehneen koneenrakennusyrityksen liiketoiminnan ja muutti yrityksen nimen Hanses Sägewerkstechnik GmbH & Co. KG:ksi. Tämän yhtiön lisäksi Ralf Pollmeier perusti keskeneräisten tilausten hoitamiseksi uuden JH Maschinenbau GmbH -nimisen yhtiön, jonka koko osakekanta kuuluu hänelle.

(14) Jäljempänä olevissa kaavioissa esitetään Pollmeier-yhtymän rakenteellinen kehitys.

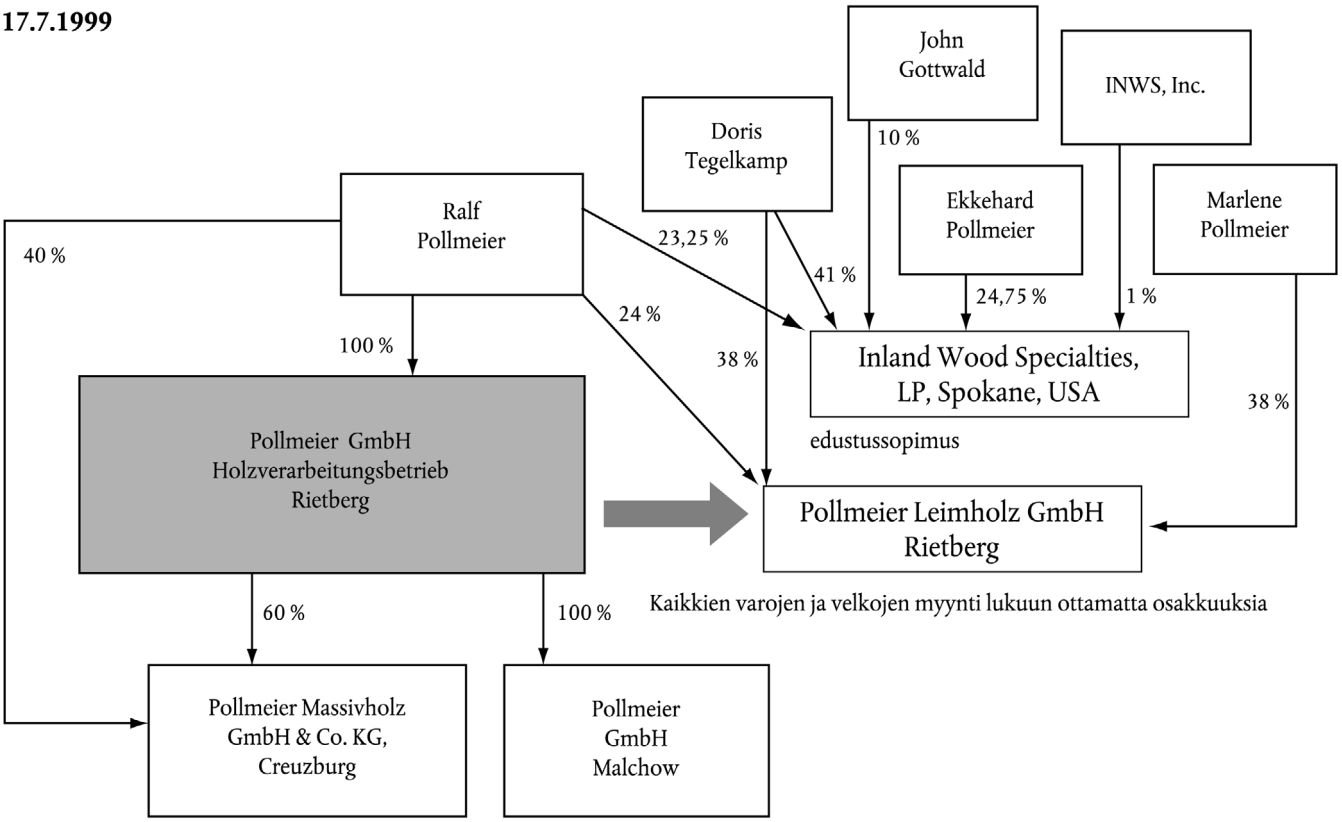
Ennen 1.6.1998

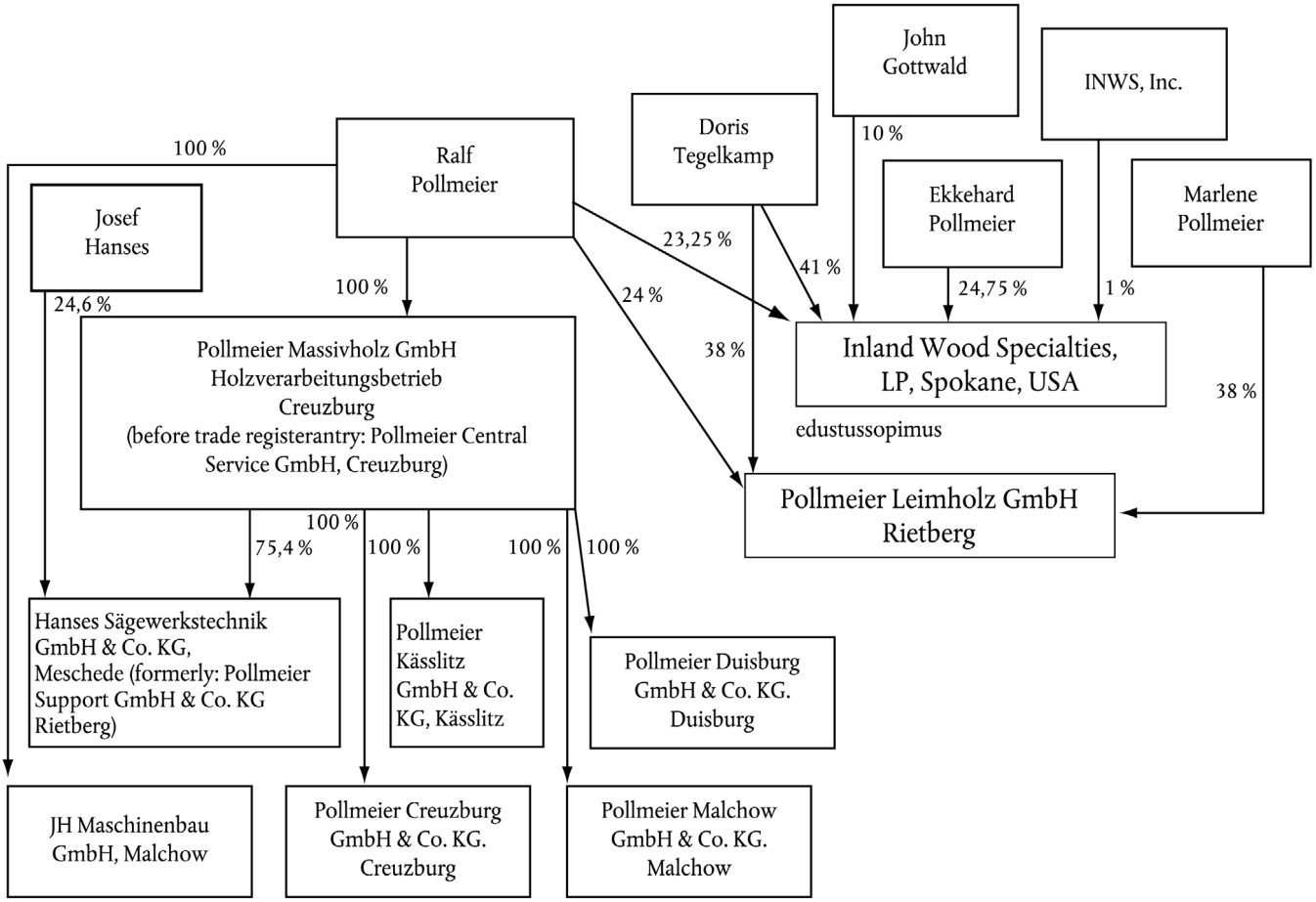
1.6.1998 alkaen

17.7.1999

31.12.2000

(15) Yhtymään kuuluvat yhtiöt ja niiden osakkaat:

Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb, Rietberg (Nordrhein-Westfalenin osavaltio)

Heinäkuusta 1999 lähtien: Pollmeier Massivholz GmbH, Creuzburg (Thüringenin osavaltio)

Vuosi	Ralf Pollmeierin osakkuus
1996	100 %
1997	100 %
1998	100 %
1999	100 %

Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG, Creuzburg (Thüringenin osavaltio)

Vuodesta 1999: Pollmeier Creuzburg GmbH & Co. KG, Creuzburg

Vuosi	Ralf Pollmeierin osakkuus	Muut osakkaat: Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb, Rietberg
1996	40 %	60 %
1997	40 %	60 %
1998	40 %	60 %
1999	40 %	60 %
2000	0 %	100 %

Pollmeier GmbH, Malchow (Mecklenburg-Vorpommernin osavaltio)

Vuodesta 1999: Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG, Malchow

Vuosi	Creuzburgissa toimivan Pollmeier Massivholz GmbH:n (entisen Rietbergissä toimineen Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetriebin) osakkuus
1998	100 %
1999	100 %
2000	100 %

Pollmeier Kässlitz GmbH & Co. KG, Kässlitz (Thüringenin osavaltio)

Vuosi	Creuzburgissa toimivan Pollmeier Massivholz GmbH:n (entisen Rietbergissä toimineen Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetriebin) osakkuus
1999	100 %
2000	100 %

Pollmeier Duisburg GmbH & Co. KG, Duisburg

Vuosi	Creuzburgissa toimivan Pollmeier Massivholz GmbH:n (entisen Rietbergissä toimineen Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetriebin) osakkuus
2000	100 %

Pollmeier Support GmbH & Co. KG, Rietberg

Vuodesta 2000: Hanses Sägewerkstechnik GmbH & Co. KG, Meschede

Vuosi	Creuzburgissa toimivan Pollmeier Massivholz GmbH:n (entisen Rietbergissä toimineen Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetriebin) osakkuus	Josef Hansesin osakkuus
1999	100 %	
2000	75,4 %	24,6 %

JH Maschinenbau GmbH

Vuosi	Ralf Pollmeierin osakkuus
2000	100 %

Pollmeier Leimholz GmbH, Rietberg (Nordrhein-Westfalenin osavaltio)

Vuosi	Ralf Pollmeierin osakkuus	Doris Tegelkampin osakkuus	Marlene Pollmeierin osakkuus
1999	24 %	38 %	38 %
2000	24 %	38 %	38 %

Inland Wood Specialties, L.P., Spokane, Yhdysvallat

Vuosi	Ralf Pollmeierin osakkuus	Muut osakkaat
1996	74,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier
1997	74,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier
Ennen 1.6.1998	74,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier
1.6.1998–31.12.1998	23,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier 41 %: Doris Tegelkamp 10 %: John Gottwald 1 %: IWS, Inc.
1999	23,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier 41 %: Doris Tegelkamp 10 %: John Gottwald 1 %: IWS, Inc.
2000	23,25 %	24,75 %: Ekkehard Pollmeier 41 %: Doris Tegelkamp 10 %: John Gottwald 1 %: IWS, Inc.

2.1.2 *Yhtymään kuuluvien yritysten välinen taloudellinen integraatio*

(16) Pollmeier-yhtymän www-sivustolla kuvaillaan Pollmeier-yhtymään kuuluvia yhtiöitä, Yhdysvalloissa toimiva Inland Wood Specialties LP (jäljempänä 'IWS') mukaan luettuna, Pollmeier-yhtymän "toimipaikkoina". Yhtymä toimittaa saksalaiselle, eurooppalaiselle ja aasialaiselle huonekaluteollisuudelle korkealuokkaisia liimapuulevyjä, joita valmistetaan sen Saksassa ja Yhdysvalloissa sijaitsevissa tuotantolaitoksissa. IWS:n tuotteiden myynnistä Euroopassa vastasi 17 päivään heinäkuuta 1999 asti Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb edustussopimuksen perusteella ja mainitusta ajankohdasta lähtien Rietbergissä toimiva Pollmeier Leimholz GmbH.

(17) Kaikki Pollmeier-yhtymään kuuluvat yhtiöt olivat 1 päivään kesäkuuta 1998 Rietbergissä toimivan Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetriebin kautta suoraan tai välillisesti Ralf Pollmeierin hallinnassa. Koska ne toimivat samoilla markkinoilla ja olivat saman henkilön hallinnassa, ne eivät olleet taloudellisesti itsenäisiä, minkä vuoksi niiden on katsottava muodostaneen yhtenäisen taloudellisen kokonaisuuden. Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n ei näin ollen voida katsoa olleen itsenäinen ainakaan ennen 1 päivää kesäkuuta 1998.

(18) Ralf Pollmeier myi 1 päivänä kesäkuuta 1998 51 prosenttia IWS:n osakkeista sisarelleen Doris Tegelkampille ja John Gottwaldille. Kyseisestä päivästä lähtien hän omisti enää 23,25 prosenttia IWS:n osakkeista. IWS:ää kuvaillaan edelleen Pollmeier-yhtymän toimipaikaksi, ja sen tuotteiden myynnistä vastasi 17 päivään heinäkuuta 1999 asti Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb.

2.2 **Toimenpiteet**

2.2.1 *Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n hyväksi toteutetut toimenpiteet*

(19) Mecklenburg-Vorpommernin osavaltion talousministeriö päätti 2 päivänä syyskuuta 1998 myöntää Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle investointituen toisen sahan perustamiseen komission hyväksymän, alueellisen talousrakenteen parantamista koskevan liittovaltion ja osavaltion yhteisen 27. puiteohjelman (1998–2002) [7] (jäljempänä '27. puiteohjelma') perusteella. Tätä päätöstä muutettiin 12 päivänä toukokuuta 1999. Saha sijaitsee EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tukialueella.

(20) Tuki on rajattu 16 384 600 Saksan markkaan (8 377 313 euroon), joka vastaa 30,23:a prosenttia 54,2 miljoonan Saksan markan (27,7 miljoonan euron) tukikelpoisista bruttoinvestointikustannuksista. Saksan tietojen mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä oli 80 työpaikan luominen. Investointihanke käynnistettiin 1 päivänä kesäkuuta 1998, ja se oli määrä saada päätökseen 31 päivään toukokuuta 2001 mennessä.

(21) Lisäksi vuonna 1999 annetun veronhuojennuslain (Investitionszulagengesetz) [8] perusteella myönnettiin 9,3 miljoonan Saksan markan (4,75 miljoonan euron) lisäveronhuojennus, joka vastaa 17,15:tä prosenttia tukikelpoisista bruttoinvestointikustannuksista.

(22) Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH sai lisäksi 27 päivänä tammikuuta 1999 IKB Deutsche Industriebank AG:n Nordrhein-Westfalenin haarakonttorilta Euroopan jälleenrakennusohjelman (ERP) varoin tuetun viiden miljoonan Saksan markan (2,55 miljoonan euron) luoton 3,75 prosentin vuosikorolla. Korkoavustus vastaa bruttomäärältään 0,80 prosentin tuki-intensiteettiä.

(23) Edellä 19–22 kappaleessa mainittujen toimenpiteiden yhteenlaskettu tuki-intensiteetti on 48,18 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

(24) Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH jätti 29 päivänä heinäkuuta 1999 hakemuksen saadakseen 7,5 miljoonan Saksan markan (3,58 miljoonan euron) lisätuen puunjalostukseen ja sahan tuotteiden jatkojalostukseen käytettäviä laitteita koskeviin 25 miljoonan Saksan markan (12,78 miljoonan euron) investointeihin. Saksa korostaa, että se ei ole vielä tehnyt päätöstä investointituesta, josta on päätettävä tuolloin voimassa olevan liittovaltion ja osavaltion yhteisen puiteohjelman (oletettavasti 29. puiteohjelman) perusteella ja joka vastaisi bruttomäärältään 30 prosentin tuki-intensiteettiä. Sama koskee 4,5 miljoonan Saksan markan (2,3 miljoonan euron) lisäveronhuojennusta, joka vastaisi bruttomäärältään 18 prosentin tuki-intensiteettiä. Saksa ei ole vielä tehnyt hakemusta koskevaa päätöstä, minkä se vahvisti menettelyn aloittamista koskevassa vastauksessaan.

(25) Edellä mainittujen kahden toimenpiteen suunniteltu bruttotuki-intensiteetti on 48 prosenttia.

(26) Investointihanke, joka käynnistettiin 2 päivänä tammikuuta 2000 ja on määrä saada päätökseen 1 päivään tammikuuta 2003 mennessä, edellyttää 25 työpaikan luomista.

[7] EYVL C 166, 12.6.1999, s. 9.

[8] SG(98) D12438, 30.12.1998.

2.2.2 *Kässlitzissä toimivan Pollmeier GmbH & Co. KG:n hyväksi toteutetut toimenpiteet*

(27) Saksa päätti 27. puiteohjelman perusteella 3 päivänä huhtikuuta 2000 myöntää Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle 19,03 miljoonan Saksan markan (9,73 miljoonan euron) investointituen, joka vastaa 21,65:tä prosenttia 87,88 miljoonan Saksan markan (44,93 miljoonan euron) tukikelpoisista investointikustannuksista. Lisäksi rahoitussuunnitelmaan sisältyy vuonna 1999 annetun veronhuojennuslain mukainen 19 136 250 Saksan markan (9,78 miljoonan euron) lisäveronhuojennus, joka vastaa suunniteltua 21,75 prosentin bruttotuki-intensiteettiä. Mainittujen toimenpiteiden yhteenlaskettu bruttotuki-intensiteetti oli 43,4 prosenttia.

(28) Toimenpiteiden tarkoituksena oli luoda uutta saha- ja puunjalostuskapasiteettia Kässlitziin (Hellingen) eli EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tukialueella sijaitsevaan toimipaikkaan. Saksan tietojen mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä oli 180 työpaikan ja 20 koulutuspaikan luominen. Investoinnit oli määrä toteuttaa 1 päivän joulukuuta 1999 ja 30 päivän marraskuuta 2002 välisenä aikana.

(29) Saksa ilmoitti komissiolle menettelyn aloittamista koskevassa vastauksessaan, että Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle ei ole myönnetty tukea. Saksan mukaan yritys peruutti hakemuksensa, minkä jälkeen investointituen myöntämistä koskeva päätös kumottiin.

2.3 **Menettelyn aloittamisen syyt**

(30) Komissio piti edelleen kyseenalaisena, voitiinko tuensaajia pitää pk-yrityksinä ja kuuluiko tuki kokonaisuudessaan hyväksyttyjen tukiohjelmien soveltamisalaan. Tiedot, jotka Saksa toimitti vastauksena saamaansa tietopyyntöön ([9]), eivät kyenneet hälventämään komission epäilyksiä.

(31) Jotta Malchow'ssa toimivalla Pollmeier GmbH:lla ja Kässlitzissä toimivalla Pollmeier GmbH & Co. KG:llä olisi ollut oikeus myönnettyihin tukiin, joiden bruttotuki-intensiteetit olivat 48,18 prosenttia, 48 prosenttia ja 43,4 prosenttia, niiden oli tosiasiallisesti oltava pk-yrityksiä. Toisin sanoen niiden oli täytettävä kaikki yhteisön suuntaviivoissa määritellyt arviointiperusteet. Päätettäessä hyväksyä alueelliset tukiohjelmat, joiden perusteella valtiontuet myönnettiin tai oli määrä myöntää, yhtenä edellytyksenä oli se, että tuensaajat täyttävät suosituksessa ja yhteisön suuntaviivoissa esitetyt pk-yrityksen määrittelyperusteet.

(32) Erityisesti oli syytä tutkia, voitiinko yhtiöitä, joiden hyväksi toimenpiteet toteutettiin, pitää erillisinä yrityksinä, jotka olivat kulloistenkin tukitoimien edunsaajia. Oli tarkasteltava etenkin sitä, muodostivatko ne itsenäisiä taloudellisia kokonaisuuksia vai kuuluiko tuensaajayritykseen myös muita Pollmeier-yhtymään kuuluvia yhtiöitä, jolloin kyseessä on oikeuskäytännössä tarkoitettu "yhtenäinen taloudellinen kokonaisuus" ([10]). Epäilykset kohdistuivat varsinkin uusien sahayhtiöiden ja Yhdysvalloissa toimivan Inland Wood Specialtiesin välisiin suhteisiin ja niiden välisen integraation asteeseen. Kaikki nämä yhtiöt ovat Ralf Pollmeierin ja hänen yhtiöidensä kautta suoraan tai välillisesti keskenään sidoksissa. Ensinnäkin on määriteltävä tuen saaneen yrityksen laajuus, ennen kuin komissio voi arvioida, voidaanko tuensaajaan soveltaa pk-yrityksen määritelmää.

(33) Koska Saksan toimittamat tiedot Pollmeier-yhtymään kuuluvista yhtiöistä olivat edelleen puutteellisia, komissio ei voinut todeta, oliko tuensaaja pk-yritys ja olivatko Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle ja Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle myönnetyt tuet siten komission hyväksymien alueellisten tukiohjelmien mukaisia vai olivatko ne ainakin osittain hyväksyttyjen ohjelmien vastaisia, jolloin niitä olisi pidettävä uusina tukina. Lisäksi komissio piti kyseenalaisena kaikkien toimenpiteiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

(34) Tämän vuoksi komissio päätti aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn ja esittää asetuksen (EY) N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tietopyynnön.

3 **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(35) Menettelyn aloittamisen jälkeen komissio sai huomautuksia kansalliselta saha- ja puunjalostusteollisuuden liitolta ja Malchow'ssa toimivalta Pollmeier GmbH:lta (jonka nykyinen nimi on Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG).

([9]) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan ja asiassa C-47/91, Italia v. komissio, annetun tuomion (Kok. 1994, s. I-4635) mukaisesti.

([10]) Vrt. EY:n tuomioistuimen asiassa 323/82, Intermills v. komissio, 14 päivänä marraskuuta 1984 antama tuomio, Kok. 1984, s. 3808.

(36) Saksan saha- ja puunjalostusteollisuuden liitto ilmoitti komissiolle, että Kässlitzin tuotantolaitokselle myönnettiin rakennuslupa 2 päivänä heinäkuuta 2001. Lisäksi se totesi, että yhdysvaltalaisen, Spokanessa toimivan Inland Wood Specialties LP:n muut osakkaat ovat Ralf Pollmeierin sisar ja veli. Liitto viittasi 40 miljoonan Saksan markan laajennusinvestointeihin, joita komissio ei ollut ottanut huomioon ja joihin oli mahdollisesti myönnetty lisätukia. Lisäksi liitto mainitsi, että useilta metsähallinnon yksiköiltä saatujen tietojen mukaan Pollmeier maksaa pyökkipuuhankintansa kaikissa osavaltioissa Thüringenin osavaltion takauksella.

(37) Myös tuensaaja eli Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH esitti huomautuksia. Yritys viittasi syihin, jotka johtivat Malchow'n sahan perustamiseen sahateollisuuden elvyttämiseksi Saksassa.

(38) Huomautukset esitetään jäljempänä tiivistetysti. Pollmeier-sahoilla ei ole vaikutusta muihin Euroopassa toimiviin sahoihin. Pollmeierin tuotteet kilpailevat lähes yksinomaan Yhdysvalloista peräisin olevien tuontituotteiden kanssa, ja yli 55 prosenttia Pollmeier-sahojen tuotannosta viedään kolmansiin maihin. Pollmeier-yhtymän toteuttamilla investoinneilla oli huomattavia alueellisia vaikutuksia. Tuotantolaitoksissa jalostetaan yksinomaan lehtipuuta ja ennen muuta pyökkipuuta. Ne ovat Euroopan ainoat sahat, joissa käytetään uusinta amerikkalaista tietokoneohjattua sahaustekniikkaa, minkä ansiosta ne pystyvät kilpailemaan muiden sahojen kanssa Euroopan ulkopuolella. Kyseisen tekniikan ansiosta Pollmeier-sahat pystyvät käsittelemään erilaisia puulaatuja optimaalisella tavalla ja tarjoamaan tasalaatuisia tuotteita kaikissa laatuluokissa.

(39) Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH korosti myös yrityksen sahojen myönteistä vaikutusta tuotantoketjun alkupään raaka-ainemarkkinoihin. Se toimitti komissiolle useiden tavarantoimittajien lausunnot, joissa ne totesivat pyökkipuumarkkinoiden kehittyneen erittäin myönteisellä tavalla suuria pyökkimääriä säännöllisesti ostavien Pollmeier-sahojen ansiosta. Varsinkin laatuluokkiin C ja D kuuluvan pyökkipuun kysyntä on lisääntynyt huomattavasti. Lisäksi Pollmeier-sahat ovat valmiita ostamaan myös heikkolaatuisempaa puuta, kun taas muut asiakkaat haluavat aina korkealuokkaista puutavaraa. Tämän seurauksena metsähallinnon yksiköt voivat enenevässä määrin rahoittaa toimintansa itse ja ovat siten vähemmän riippuvaisia julkisista varoista.

(40) Pollmeier-sahoilla on vaikutusta myös ostomarkkinoihin. Koska ne ovat Euroopan ainoat sahat, jotka voivat tarjota asiakkailleen laajan valikoiman eri puulaatuja, ne tarjoavat Euroopan huonekaluteollisuudelle vaihtoehdon amerikkalaisille tuotteille ja siten mahdollisuuden säästää kuljetuskustannuksissa. Tämä vahvistaa Euroopan huonekaluteollisuuden kilpailukykyä.

(41) Lopuksi Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH toteaa, että yhtymän sahat eivät kilpaile muiden eurooppalaisten sahojen kanssa, joten niiden toiminta ei ole kaventanut muiden eurooppalaisten sahojen myyntimahdollisuuksia.

4 SAKSAN HUOMAUTUKSET

(42) Saksa vastasi menettelyn aloittamiseen 15 päivänä toukokuuta 2001 päivätyllä kirjeellä ja toimitti komissiolle pyydetyt tiedot.

(43) Menettelyn aloittamista koskevassa vastauksessaan Saksa ensinnäkin ilmoitti komissiolle, että ainoastaan Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH oli saanut valtiontukea. Päätös tuen myöntämisestä Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle oli kumottu, ja päätöstä Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n laajentamista koskevan tuen myöntämisestä ei ollut vielä tehty.

(44) Saksa toimitti Pollmeier-yhtymän kehitystä koskevat yksityiskohtaiset tiedot ensimmäisen (liimapuuta valmistavan) puunjalostuslaitoksen perustamisesta Rietbergiin aina sahojen toiminnan uudelleensuuntaamiseen. Lisäksi Saksa toimitti yksityiskohtaisia tietoja Saksan pyökkipuumarkkinoista ja yhdysvaltalaisten tuotantolaitosten kovasta kilpailusta sekä esitti syyt sahojen toiminnan uudelleensuuntaamiseen. Saksa toimitti myös tietoa Creuzburgin ja Malchow'n sahojen taloudellisesta merkityksestä ja Pollmeier-sahojen liikevaihdosta. Saksan mukaan Pollmeier-sahat eivät kilpaile muiden eurooppalaisten sahojen kanssa vaan ainoastaan yhdysvaltalaisten sahojen kanssa, joten niiden tuotanto ei vaikuta haitallisesti eurooppalaisiin kilpailijoihin. Pollmeier-sahojen perustaminen on vaikuttanut myönteisesti rakenteellisista ongelmista kärsiviin alueisiin.

(45) Saksa toimitti myös Pollmeier-yhtymän yritysrakennetta ja rahoitusasemaa koskevan kuvauksen. Kysymykseen Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n asemasta pk-yrityksenä Saksa vastaa toistamiseen, että yritykseen voidaan soveltaa pk-yrityksen määritelmää. Saksan mukaan Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n asema pk-yrityksenä on tutkittava siltä osin, täyttikö sen emoyhtiö, Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb pk-yrityksen määrittelyperusteet. Koska Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb oli enemmistöosakkaana Malchow'ssa toimivassa Pollmeier GmbH:ssa ja Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG:ssä, näiden kolmen yhtiön taloudelliset tunnusluvut on laskettava yhteen. Luvut osoittavat, että Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb täytti pk-yrityksen määrittelyperusteet vuosina 1996–1998. Koska Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb on luonnollisen henkilön omistuksessa, se täyttää myös pk-yrityksen määritelmään sisältyvän riippumattomuusperusteen.

(46) Saksa katsoo, että yhdysvaltalaisen, Spokanessa toimivan Inland Wood Specialties -nimisen yrityksen (jäljempänä 'IWS') lukuja ei pidä laskea yhteen muiden Pollmeier-yhtiöiden lukujen kanssa. Ainoa yhteys tuen saaneen yhtiön eli Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n ja IWS:n välillä on Ralf Pollmeier -niminen luonnollinen henkilö. Koska luonnollisiin henkilöihin ei voida soveltaa pk-yrityksen määritelmää, yritysten välillä ei ole suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yhteyttä.

(47) Saksa toteaa lisäksi, että arvioitaessa yrityksen asemaa pk-yrityksenä – vaikka IWS:n luvut laskettaisiin yhteen muiden toimipaikkojen lukujen kanssa – viitevuotena on joka tapauksessa pidettävä vuotta 1998 eikä vuotta 1997, koska Mecklenburg-Vorpommernin osavaltio teki lopullisen päätöksen tuen myöntämisestä vasta vuonna 1999. Ralf Pollmeier myi 1 päivänä kesäkuuta 1998 51 prosenttia IWS:n osakkeista ja omistaa nyt enää 23,25 prosenttia IWS:n osakkeista. Koska kyseessä on alle 25 prosentin osakkuus, IWS:n lukuja ei pidä laskea yhteen muiden lukujen kanssa.

(48) Lisäksi Saksa katsoo, että vaikka viitevuotena pidettäisiin vuotta 1997, on noudatettava periaatetta, jonka mukaan yrityksen osakkuuksien myyminen viimeksi hyväksytyn vuositilinpäätöksen jälkeen mutta ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä on otettava huomioon sovellettaessa suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 4 kohtaa.

(49) Saksan mukaan tämä periaate perustuu yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ([11]) 5 artiklaan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 ([12]), ja liikevaihdon laskemisesta yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan annetun komission tiedonannon ([13]) 27 kohtaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut tämän asetuksen (ETY) N:o 4064/89 5 artiklan tulkinnan asiassa T-3/93, Air France v. komissio, 24 päivänä maaliskuuta 1994 antamassaan tuomiossa (jäljempänä 'Air France -tuomio') ([14]).

(50) Saksan mukaan tätä periaatetta on noudatettava tarkasteltaessa viimeksi tarkastetun tilivuoden liikevaihtoa, taseen loppusummaa ja työntekijöiden lukumäärää koskevia tietoja. Tarkasteltavana olevassa asiassa on otettava huomioon Ralf Pollmeierin IWS:n enemmistöosakkuuden myyminen, koska kaupat tehtiin ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä. Näin ollen IWS:n lukuja ei Saksan mukaan pidä laskea yhteen muiden Pollmeier-yhtiöiden lukujen kanssa.

(51) Sen, että kaikki IWS:n osakkaat ovat saman perheen jäseniä, ei Saksan mielestä voida katsoa osoittavan, että Ralf Pollmeierilla on määräysvalta IWS:ssä. Tällainen perustelu olisi pk-yrityksiä koskevien sääntöjen vastainen.

(52) Saksa päättelee, että Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH on pk-yritys ja myönnetty tuki on siten hyväksyttyjen tukiohjelmien mukainen.

(53) Saksa toteaa kannanotossaan asianomaisten huomautuksiin, erityisesti Saksan saha- ja puunjalostusteollisuuden liiton huomautuksiin, että Kässlitzin hankkeeseen ei ole myönnetty tukea. Liiton mainitsemasta takauksesta Saksa toteaa, että puun ostajat tavanomaisen liiketavan mukaisesti esittävät ostohinnan suuruisen pankkitakauksen ja että tämä käy ilmi myös yleisistä myynti- ja maksuehdoista. Takauksen myöntää ostajan käyttämä pankki. Saksa vahvistaa, että osavaltion takausohjelman perusteella ei ole myönnetty takausta.

5 **ARVIOINTI**

(54) Menettelyn aloittamisen jälkeen Saksa vahvisti, että Kässlitzissä toimivalle Pollmeier GmbH & Co. KG:lle ei ole myönnetty tukea. Tukea, jota Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH haki tuotevalikoimansa laajentamiseksi eli puunjalostusta ja sahatuotteiden jatkojalostusta varten, ei Saksan viranomaisten mukaan ole hyväksytty, eikä sitä näin ollen käsitellä tässä päätöksessä. Hanketta ei myöskään ole ilmoitettu, joten sitä ei käsitellä tässä päätöksessä.

(55) Saksan mukaan Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle myönnetty tuki perustui hyväksyttyihin tukiohjelmiin.

(56) Saksa katsoo, että tuki, joka myönnettiin vuosina 1998—1999 Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle sahan perustamiseksi Malchow'hun ja joka bruttomäärältään vastasi 48,18 prosentin kokonaistukiintensiteettiä, oli komission hyväksymien alueellisten tukiohjelmien ([15]) mukainen.

([11]) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaistu toisinto EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.
([12]) EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1.
([13]) EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25.
([14]) Kok. 1994, s. II-121.

([15]) 27. puiteohjelma, veronhuojennuslaki, Euroopan jälleenrakennusohjelmasta (ERP) myönnetyt varat.

(57) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle myönnetty tuki myönnettiin valtion varoista. Se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, koska se myönnettiin tietyllä tuotannonalalla toimivalle tietylle yritykselle, joten sillä suosittiin kyseistä yritystä sen kilpailijoihin nähden. Tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska tuotannonala, jolla Pollmeier toimii, käsittää useita jäsenvaltioita.

(58) Saksa ei ole kiistänyt yrityksen hyväksi toteutettujen toimenpiteiden tukiluonnetta. Menettelyn aloittamista koskevissa huomautuksissaan Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH toteaa, että se ei kilpaile eurooppalaisten sahojen kanssa. Komissio katsoo, että vaikka Pollmeier-tuotanto kilpailisikin enimmäkseen yhdysvaltalaisten sahojen kanssa, tästä ei seuraa, että Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle myönnetyt tuet eivät vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua yhteisön alueella. Sahateollisuutta ja puun ensikäsittelyä harjoitetaan useissa jäsenvaltioissa, joista on erityisesti mainittava Itävalta, Suomi ja Ruotsi. Nämä maat toimivat aktiivisesti sekä yhteisön markkinoilla että vientimarkkinoilla ja kilpailevat siten Malchow'ssa toimivan Pollmeier GmbH:n kanssa.

(59) Komissio ottaa huomioon sen, että toimenpiteet toteutetaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla epäsuotuisilla alueilla. Lisäksi se katsoo, että näitä alueita koskevissa ohjelmissa suurin sallittu bruttotuki-intensiteetti on 35 prosenttia suuryritysten osalta ja 50 prosenttia pk-yritysten osalta. Nämä prosentuaaliset osuudet ovat ylärajoja, jotka koskevat koko tukea, mikäli tukea myönnetään useiden alueellisten ohjelmien perusteella tai paikallisista, alueellisista, kansallisista tai yhteisön varoista.

(60) Koska toimenpiteiden bruttotuki-intensiteetti on 48,18 prosenttia, voidaan todeta Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle myönnetyn tuen ilmeisesti edellyttäneen, että tuensaajayritys täytti ohjelman hyväksymishetkellä voimassa olleissa yhteisön suuntaviivoissa ja suosituksessa esitetyt pk-yrityksen määrittelyperusteet.

5.1 **Pk-yrityksen määritelmä**

(61) Pienet ja keskisuuret yritykset (jäljempänä 'pk-yritykset') ovat yrityksiä,

– joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää, ja

– joiden vuosiliikevaihto on enintään 40 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 27 miljoonaa euroa, ja

– jotka täyttävät riippumattomuusperusteen ([16]).

(62) Riippumattomia yrityksiä ovat suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 3 kohdan mukaan ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko pk-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

(63) Komissio muistuttaa tässä yhteydessä pk-yrityksiä koskevasta käytännöstään, jonka mukaisesti se pyrkii antamaan näille yrityksille erityisiä kannustimia ja poistamaan tiettyjä esteitä. Yhteisön suuntaviivojen 1.2 kohdassa todetaan, että suurimpia esteitä ovat vaikeudet pääoman ja luoton saamisessa ja tiedonsaannissa, erityisesti uusia teknologioita ja mahdollisia markkinoita koskevien tietojen saamisessa, sekä uusien säädösten täytäntöönpanosta usein aiheutuvat korkeammat kustannukset.

(64) Pk-yritysten suosiminen muun muassa korottamalla sallittua tukimäärää ei näin ollen ole oikeutettua ainoastaan sen perusteella, missä määrin nämä yritykset edistävät yleisen edun mukaisia pyrkimyksiä, vaan myös sen perusteella, että näille yrityksille on korvattava esteistä aiheutuva haitta ottaen huomioon yritysten toiminnan myönteinen vaikutus. On kuitenkin varmistettava, että lisätuki myönnetään tosiasiallisesti vain niille yrityksille, jotka kärsivät näistä esteistä. Sovellettava pk-yrityksen määritelmä on rajattava pienten ja keskisuurten yritysten käsitteeseen siten, että määritelmää sovelletaan ainoastaan yrityksiin, jotka tuottavat tavoiteltuja myönteisiä ulkoisia vaikutuksia ja jotka kamppailevat voittaakseen mainitut esteet. Tämän vuoksi sitä ei voida soveltaa moniin suuriin yrityksiin, jotka eivät välttämättä tuota mainittuja myönteisiä vaikutuksia tai joilla ei ole pk-yrityksille tyypillisiä esteitä voitettavana. Tällaisille yrityksille myönnetyt tuet todennäköisesti johtavat kilpailun ja yhteisön sisäisen kaupan vääristymiseen entisestään.

([16]) Suosituksen liitteen 1 artiklan 1 kohdassa olevan pk-yrityksen määritelmän mukaisesti.

(65) Tämä periaate on esitetty suosituksen johdanto-osan 22 kappaleessa, joka kuuluu seuraavasti:

> ”Pk-yritysten määrittelylle on asetettava sangen tiukat perusteet, jos niihin kohdistettavien toimenpiteiden on aidosti määrä hyödyttää yrityksiä, jotka kokonsa takia ovat epäedullisessa asemassa.”

(66) Komissio pitää erityisen tärkeänä sitä, että riippumattomuusperusteen täyttymistä ei laiminlyödä. Sen varmistamiseksi, että ohjelmista hyötyvät ainoastaan todelliset pk-yritykset, yhteisön suuntaviivoissa korostetaan, että on tarpeen sulkea pois sellaiset pk-yrityksistä koostuvat oikeushenkilöt, jotka muodostavat ryhmittymän, jonka taloudellinen voima on suurempi kuin pk-yrityksen.

5.2 **Tuensaajan luokitteleminen pk-yritykseksi**

(67) Määriteltäessä tuensaajaa on syytä huomata, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa viitataan yrityksen käsitteeseen. Kuten EY:n tuomioistuin on vahvistanut ([17]), yrityksen ei tarvitse muodostaa erillistä oikeudellista kokonaisuutta, vaan se voi koostua yhtiöiden muodostamasta ryhmästä. Kilpailuoikeutta sovellettaessa yritykset on rinnastettava ”yhtenäisiin taloudellisiin kokonaisuuksiin”. Näin ollen on välttämätöntä tarkastella muun muassa yhtiöiden osakkuuksiin liittyviä omistussuhteita, toimitusjohtajana toimivaa henkilöä ja taloudellisen integraation astetta.

(68) Tutkittaessa, onko tuensaajayritys pk-yritys, viitevuotena on suosituksen mukaan käytettävä viimeksi tarkastettua tilivuotta. Suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 6 kohdassa määrätään, että kun yritys tilinpäätöksen päivämääränä ylittää tai alittaa henkilöstömäärää koskevat kynnykset tai rahamääräiset ylärajat, yritys saa tai menettää pk-yrityksen aseman ainoastaan siinä tapauksessa, että ylitys tai alitus toistuu kahden peräkkäisen tilivuoden aikana.

(69) Alkuperäinen investointiavustuksen myöntämistä koskeva päätös tehtiin vuonna 1998. Menettelyä aloittaessaan komissio katsoi, että vuotta 1998 on pidettävä vuotena, jona tuki myönnettiin, ja että sovellettaessa pk-yrityksen määritelmää vuotta 1997 on pidettävä viitevuotena. Saksan mielestä tuen myöntämisvuosi on 1999, koska avustuksen myöntämistä koskevaa päätöstä on muutettu olennaisesti. Tämän näkemyksen kanssa ristiriidassa on Saksan muissa asioissa ([18]) kannattama periaate, jonka mukaan avustuksen myöntämistä koskevan päätöksen muuttaminen ei ole oikeudellisessa mielessä uusi päätös. Muutoksen tarkoituksena on ainoastaan tukimäärän mukauttaminen, sillä muut samaan hankkeeseen myönnetyt tuet otetaan huomioon.

(70) Komission mielestä tuen myöntämisvuotena on pidettävä vuotta 1998. Näin ollen tuensaajaa on tarkasteltava vuosien 1997 ja 1996 työntekijöiden lukumäärän ja taloudellisten tunnuslukujen perusteella. Jäljempänä esitetään Pollmeier-yhtymän neljän yhtiön tiedot kahdelta tuen myöntämispäätöstä edeltävältä tilivuodelta.

Yhtiön nimi	Työntekijöiden lukumäärä		Liikevaihto (miljoonaa euroa)		Taseen loppusumma (miljoonaa euroa)	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Pollmeier GmbH, Rietberg	120	103	20,34	19,56	6,98	7,25
Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG, Creuzburg	59	93	1,41	16,42	12,03	15,73
Inland Wood Specialties LP, Spokane, Yhdysvallat	236	260	23,05	30,75	4,25	6,21
Yhteensä	**415**	**456**	**44,80**	**66,73**	**23,53**	**29,19**

([17]) Asiassa 323/82, Intermills v. komissio, 14 päivänä marraskuuta 1984 annettu tuomio, Kok. 1984, s. 3808.

([18]) Saksan kanta asiassa C 41/2001, joka koskee valtiontukea Klausner Nordic Timber GmbH & Co KG:lle.

(71) Komissio katsoo, että Yhdysvalloissa toimiva IWS olisi vastoin Saksan väitteitä otettava huomioon määriteltäessä tuensaaja. Vuosina 1996 ja 1997 tuensaajayritykseen kuuluivat Rietbergissä toimiva Pollmeier GmbH Holzverarbeitungsbetrieb, Creuzburgissa toimiva Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG ja IWS. Kaikki nämä yhtiöt ovat suoraan tai välillisesti Ralf Pollmeierin hallinnassa ja harjoittavat samaa tai rinnakkaista taloudellista toimintaa. Näin ollen voidaan todeta, että ne ovat keskenään taloudellisesti integroituneita. Minkään näistä yhtiöistä ei voida väittää muodostavan itsenäistä taloudellista kokonaisuutta. Taloudellisen integraation aste on riittävä, jotta voidaan päätellä IWS:n ja kahden Euroopassa toimivan Pollmeier-sahan muodostavan yhtenäisen taloudellisen kokonaisuuden.

(72) Kun tarkastellaan vuosia 1996 ja 1997, käy ilmi, että tuensaaja ei ollut pk-yritys vuonna 1998. Vuonna 1996 pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät ylittyivät: yhteenlaskettu työntekijöiden lukumäärä oli 416 ja yhteenlaskettu liikevaihto 44,8 miljoonaa euroa. Vuonna 1997 tuensaajan palveluksessa oli 465 työntekijää, liikevaihto 66,73 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 29,19 miljoonaa euroa. Tuensaajan taloudelliset tunnusluvut ylittivät pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät vuonna 1997. Näin ollen tuensaaja ylitti pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät kahtena peräkkäisenä tilivuotena.

(73) Mikäli komissio noudattaisi Saksan esittämiä perusteluja ja pitäisi tuen myöntämisvuotena vuotta 1999, viitevuosi olisi 1998. Jäljempänä esitetään Pollmeier-yhtymän yhtiöiden tiedot kahdelta tuen myöntämispäätöstä edeltävältä tilivuodelta:

Yhtiön nimi	Työntekijöiden lukumäärä		Liikevaihto (miljoonaa euroa)		Taseen loppusumma (miljoonaa euroa)	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998
Pollmeier Holzverarbeitungsbetrieb, Rietberg Vuodesta 1999: Pollmeier Massivholz GmbH	103	79	19,56	15,16	7,25	6,48
Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG, Creuzburg Vuodesta 1999: Pollmeier Creuzburg GmbH & Co. KG	93	160	16,42	29,91	15,73	15,95
Pollmeier GmbH, Malchow Vuodesta 1999: Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG	—	0	—	0	—	2,57
Inland Wood Specialties LP, Spokane, Yhdysvallat	260	113	30,75	21,09	6,21	4,91
Yhteensä (IWS pois luettuna)	**196**	**239**	**35,98**	**45,07**	**22,98**	**25**
Yhteensä (IWS mukaan luettuna)	**456**	**371**	**66,73**	**66,16**	**29,19**	**29,91**

(74) Kun tarkastellaan tuensaajan työntekijöiden lukumäärää ja taloudellisia tunnuslukuja, on laskettava yhteen Pollmeier-yhtymän kolmen yhtiön tiedot vuodelta 1997. Vuonna 1997 tuensaajan palveluksessa oli 456 työntekijää, liikevaihto 66,73 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 29,19 miljoonaa euroa. Näin ollen tuensaaja ylitti pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät.

(75) Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH perustettiin vuonna 1998. Yhtymän rakenne muuttui 1 päivänä kesäkuuta 1998, jolloin Ralf Pollmeier myi 51 prosenttia IWS:n osakkeista ja on kyseisestä päivästä lähtien omistanut enää 23,25 prosenttia IWS:n osakkeista. Vaikka tarkastelussa rajoituttaisiin Euroopassa toimivien yhtiöiden laajuuteen, Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH mukaan luettuna, ja jätettäisiin IWS:n työntekijöiden lukumäärä ja taloudelliset tunnusluvut huomiotta, vuonna 1998 tuensaajan palveluksessa oli yhteensä 239 työntekijää, liikevaihto 45,07 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 25,1 miljoonaa euroa. Tällöin tuensaaja ei ylittäisi pk-yrityksille asetettuja enimmäismääriä vuonna 1998.

(76) Suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 6 kohdassa määrätään kuitenkin nimenomaisesti seuraavaa:

”Kun yritys tilinpäätöksen päivämääränä ylittää tai alittaa henkilöstömäärää koskevat kynnykset tai rahamääräiset ylärajat, yrityksen olisi saatava tai menetettävä pk-yrityksen [...] asema ainoastaan siinä tapauksessa, että ylitys tai alitus toistuu kahden peräkkäisen tilivuoden aikana.”

(77) Viimeksi hyväksytyn tilinpäätöksen päivämääränä tuensaaja alitti työntekijöiden lukumäärää, liikevaihtoa tai taseen loppusummaa koskevat enimmäismäärät. Alitus ei kuitenkaan toistunut kahtena peräkkäisenä tilivuotena, sillä vuonna 1997 yrityksen työntekijöiden lukumäärä ja taloudelliset tunnusluvut vielä ylittivät voimassa olleet enimmäismäärät.

(78) Vuonna 1998 tuensaaja ei ollut pk-yritys, sillä pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät olivat ylittyneet kahtena edeltävänä vuotena. Vuonna 1996 yhteenlaskettu työntekijöiden lukumäärä oli 416 ja yhteenlaskettu liikevaihto 44,8 miljoonaa euroa. Näin ollen tuensaaja ei ollut pk-yritys eikä saanut pk-yrityksen asemaa myöskään vuonna 1999. Tuensaaja oli siis vuonna 1999, jolloin tuki myönnettiin, edelleen suuryritys.

(79) Saksa on esittänyt, että 1 päivänä kesäkuuta 1998 voimaan tullut IWS:n omistussuhteiden muutos on otettava huomioon sovellettaessa pk-yrityksen määritelmää, koska tämä muutos tehtiin ennen tuen myöntämistä. Saksa vetoaa asetuksen (ETY) N:o 4064/89 5 artiklan 4 kohtaan, jossa säädetään liikevaihdon laskemisen periaatteista yrityskeskittymien valvonnassa, sekä Air France -tuomioon. Komission mielestä Air France -tuomio ei ole tarkasteltavana olevan tuen arvioinnin kannalta merkityksellinen. Kyseinen tuomio koskee yrityksen osan myymistä ennen varsinaista yrityskeskittymää. Tarkasteltavana olevassa asiassa kyseessä ei ole varojen myynti vaan osakasrakenteen muutos. Tämän vuoksi ei ole tarpeen noudattaa Saksan ehdotusta, kun tarkastellaan tuensaajan eli Pollmeier-yhtymän sahojen työntekijöiden lukumäärää ja taloudellisia tunnuslukuja.

(80) Suosituksessa todetaan selkeästi, että yritys saa tai menettää pk-yrityksen aseman ainoastaan siinä tapauksessa, että enimmäismäärien ylitys tai alitus toistuu kahtena peräkkäisenä tilivuotena. On selvää, että tuensaaja ylitti pk-yrityksille asetetut enimmäismäärät 1 päivään kesäkuuta 1998 asti. Tämä seikka on otettava huomioon tarkasteltaessa tuensaajan asemaa pk-yrityksenä suosituksen liitteessä olevan 1 artiklan 6 kohdassa määrätyllä tavalla. Tuen myöntämishetkellä eli vuonna 1999 tuensaajayrityksen tunnusluvut olivat olleet vasta alle vuoden ajan pk-yrityksille asetettuja enimmäismääriä pienempiä. Tämän perusteella komissio päättelee, että tuensaajaan ei voida soveltaa pk-yrityksen määritelmää ja että myöskään ei voida havaita, että yritys olisi tuen myöntämishetkellä kärsinyt pk-yrityksille tyypillisistä esteistä.

(81) IWS:n omistaja vaihtui 1 päivänä kesäkuuta 1998 eli kolmen päivän kuluttua siitä, kun Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH jätti investointitukihakemuksensa 27 päivänä toukokuuta 1998. Suuri osa Ralf Pollmeierin IWS-osakkeista myytiin Ralf Pollmeierin sisarelle ja John Gottwaldille, joista jälkimmäinen ei kuulu Pollmeierin sukuun. Mainitusta päivästä lähtien 89 prosenttia IWS:n osakkeista on ollut Ralf Pollmeierin ja hänen sukulaistensa (hänen veljensä ja sisarensa) omistuksessa. Ralf Pollmeierin sisar, Doris Tegelkamp, on 17 päivästä heinäkuuta 1999 lähtien lisäksi omistanut 38 prosenttia uudesta, Rietbergissä toimivasta Pollmeier Leimholz GmbH:sta.

(82) Komissio pitää kyseenalaisena, että omistajanvaihdoksella olisi pyritty muuhun kuin pk-yrityksen määrittelyperusteiden kiertämiseen. Suosituksen johdanto-osan 18 kappaleen mukaan ”on myös tarpeen sulkea pois sellaiset pk-yrityksistä koostuvat oikeushenkilöt, jotka muodostavat ryhmittymän, jonka tosiasiallinen taloudellinen voima on suurempi kuin pk-yrityksen”. Komission tehtävänä on varmistaa, että yhteisön oikeutta ja tarkasteltavana olevassa tapauksessa pk-yrityksen määritelmää ei laiminlyödä, ja se on toiminut samalla tavoin muissakin tapauksissa ([19]).

(83) Saksa ja tuensaaja itse eivät ole esittäneet minkäänlaista perustelua Pollmeier-yhtymän omistusrakenteen muutokselle. Vaikuttaa siltä, että rakenneuudistuksen ainoana tarkoituksena on varmistaa, että Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH pääsee nauttimaan eduista, joita pk-yrityksille myönnetään korvauksena niiden koosta aiheutuvista haitoista. Pollmeier-yhtymän rakenteen, Pollmeier-yhtiöiden osakkaiden välisten suhteiden ja yhtymän eri yksikköjen välisten taloudellisten sidosten tarkastelun perusteella vaikuttaa siltä, että tämä yhtymä ei kärsi pk-yrityksille tyypillisistä esteistä, joihin yhteisön suuntaviivoissa viitataan. Näin ollen varsinkin Malchow'ssa toimiva Pollmeier GmbH hyötyy Pollmeier-yhtymän muiden yhtiöiden läsnäolosta markkinoilla ja toiminnassa olevien sahojen teknisestä osaamisesta, koska sen ei tarvitse kamppailla voittaakseen markkinoillepääsyyn muutoin liittyvät (tekniset ja myyntitoimintaa koskevat) esteet.

(84) Lisäksi komissio katsoo, että vaikka tuensaaja olisi muodollisesti pk-yritys, se ei ilmeisestikään kärsi pk-yrityksille tyypillisistä esteistä. Tämä vahvistaa komission päätelmän, jonka mukaan tuensaajaan ei voida soveltaa suosituksessa esitettyä pk-yrityksen määritelmää.

([19]) Komission päätös, tehty 15 päivänä marraskuuta 2000, valtiontuesta C 17/2000 Solar Tech srl:lle.

5.3 **Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille**

(85) Saksan mukaan tuki, jonka tuki-intensiteetti on 48,18 prosenttia, myönnettiin Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle hyväksyttyjen tukiohjelmien perusteella. Mecklenburg-Vorpommernin osavaltiossa toteutettavien investointien suurin sallittu tuki-intensiteetti on 27. puiteohjelman mukaan 35 prosenttia suuryritysten osalta ja 50 prosenttia pk-yritysten osalta. Nämä tuki-intensiteetit vastaavat tuen myöntämishetkellä aluetukiin sovelletussa Saksan aluetukikartassa asetettuja enimmäismääriä ([20]).

(86) Koska tuensaaja on suuryritys, ainoastaan 35 prosenttia myönnetystä tuesta täyttää tukiohjelman edellytykset ja ainoastaan tätä tuen osaa voidaan pitää voimassa olevana tukena. Jäljelle jäävää 13,18 prosentin osuutta on pidettävä uutena tukena. Koska se myönnettiin ilman komission lupaa, kyseessä on sääntöjenvastainen tuki.

(87) Tuki myönnettiin Mecklenburg-Vorpommernin osavaltiossa toteuttavaa investointia varten. Tämä alue on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tukialue. Alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ([21]) (jäljempänä 'aluetukisuuntaviivat') 2 kohdan mukaan näitä suuntaviivoja sovelletaan kaikille toimialoille myönnettäviin aluetukiin lukuun ottamatta tiettyjä aloja, joihin sovelletaan erityissääntöjä. Koska puulevyjen tuotantoon ei sovelleta erityissääntöjä, kyseinen tuki arvioidaan aluetukisuuntaviivojen määräysten perusteella.

(88) Aluetukisuuntaviivojen mukaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa esitetystä tuen yhteismarkkinoille soveltumattomuuden periaatteesta voidaan poiketa aluetuen suhteen vain, jos voidaan taata tasapaino odotettavissa olevien kilpailun vääristymien ja epäsuotuisien alueiden kehittämiseen osoitetusta tuesta aiheutuvien etujen välillä. Lisäksi aluetukisuuntaviivoissa todetaan, että yhdelle yritykselle myönnetyllä yksittäisellä tapauskohtaisella tuella voi olla huomattava vaikutus kilpailuun kyseisillä markkinoilla, samalla kun tällaisen tuen vaikutukset alueelliseen kehitykseen ovat todennäköisesti liian vähäiset. Tapauskohtainen tuki voi tästä huolimatta täyttää yhteismarkkinoille soveltuvuuden edellytykset, mikäli se ei ylitä komission hyväksymää aluetuen enimmäismäärää.

(89) Tuki, jonka määrä on 3 650 860 euroa, ylittää 13,18 prosentilla Mecklenburg-Vorpommernin osavaltioon sovellettavan, suuryrityksille myönnettäviä aluetukia koskevan ja Saksan aluetukikartan mukaisen enimmäistuki-intensiteetin. Ottaen huomioon edellä mainitut syyt tuensaaja ei ole yhteisön suuntaviivoissa ja EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyyn valtiontukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 70/2001 ([22]) tarkoitettu pk-yritys. Komission hyväksymä enimmäistuki-intensiteetti, 35 prosenttia, vahvistettiin ottaen huomioon kyseessä olevien alueellisten ongelmien luonne ja vakavuus. Näin ollen 13,18 prosentin lisätuki-intensiteetin myöntämistä kyseisellä alueella toteutettavaan investointiin ei voida perustella alueellisilla ongelmilla.

(90) Saksa ei ole ilmoittanut mitään muuta syytä, jonka perusteella tarkasteltavana olevaa tukea voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Tarkasteltavana olevaan asiaan ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan poikkeusmääräyksiä, koska kyseessä ei ole luonteeltaan sosiaalinen tuki, yksittäisille kuluttajille myönnettävä tuki, tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi eikä tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut. EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan poikkeusmääräystä ei voida soveltaa asiaan, koska kyseessä ei ilmeisestikään ole Euroopan yhteistä etua koskeva tärkeä hanke. Asiaan ei voida myöskään soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusmääräystä (tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen osalta), koska kyseessä ei ole tuki tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen. Lisäksi kyseisessä määräyksessä edellytetään, että "tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla". Komissio katsoo tämän edellytyksen jääneen täyttymättä. Tarkasteltavana olevan tuen pääasiallisena vaikutuksena on tosiasiallisesti ollut tuensaajan kilpailukyvyn edistäminen tuotannonalalla, jolla käydään kovaa kansainvälistä kilpailua. EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan poikkeusmääräystä ei myöskään voida soveltaa, koska kyseessä ei ole tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.

(91) Näin ollen 13,18 prosentin lisätuki-intensiteetti ei täytä yhteismarkkinoille soveltuvuuden edellytyksiä, ja se on perittävä takaisin tuensaajayritykseltä.

([20]) Valtiontuki N 613/96, joka hyväksyttiin 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL C 288, 23.9.1997, s. 3.

([21]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.

([22]) EYVL L 10, 13.1.2001, s. 33.

6 **PÄÄTELMÄ**

(92) Komissio ottaa huomioon sen, että päätös tuen myöntämisestä Kässlitzissä toimivalle Pollmeier & Co KG:lle kumottiin.

(93) Komissio päättelee, että Saksa on myöntänyt Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle 3 650 860 euron tuen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti. Lisäksi komissio toteaa edellä esitetyt seikat huomioon ottaen, että kyseinen tuki ei täytä yhteismarkkinoille soveltuvuuden edellytyksiä,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuki, jonka Saksa on myöntänyt Malchow'ssa toimivalle Pollmeier GmbH:lle ja jonka määrä on 3 650 860 euroa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti, mikäli niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä tammikuuta 2002.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen